

**PREDMETNI IZPITNI KATALOG
ZA DRUGI PREDMET POKLICNE MATURE**

GOSPODARSTVO

za naziv srednje strokovne izobrazbe

EKONOMSKI TEHNIK/EKONOMSKA TEHNICA

Predmetni izpitni katalog je določil Strokovni svet RS za poklicno in strokovno izobraževanje na 173. seji 21. 6. 2019 in se uporablja od spomladanskega izpitnega roka poklicne mature 2021 dokler ni določen novi.

Po Predmetnem izpitnem katalogu opravljajo poklicno maturo kandidati, ki so izpolnili obveznosti za pristop k opravljanju poklicne mature po naslednjih izobraževalnih programih:

Program in vrsta programa	Sprejem programa
Ekonomski tehnik, srednje strokovno izobraževanje	53/2008
Ekonomski tehnik (IS), srednje strokovno izobraževanje	53/2008
Ekonomski tehnik (DV), srednje strokovno izobraževanje	53/2008
Ekonomski tehnik (prilagojen za gibalno ovirane), srednje strokovno izobraževanje	53/2008
Ekonomski tehnik (prilagojen za slepe in slabovidne), srednje strokovno izobraževanje	53/2008
Ekonomski tehnik, poklicno-tehniško izobraževanje	53/2008
Ekonomski tehnik (IS), poklicno-tehniško izobraževanje	85/2008
Ekonomski tehnik (DV), poklicno-tehniško izobraževanje	30/2009
Ekonomski tehnik (GIB), poklicno-tehniško izobraževanje	30/2009
Ekonomski tehnik (slepi in slabovidni, PTI)	110/2010
Ekonomski tehnik (PT)	47/2011

VSEBINA

- 1 UVOD**
- 2 IZPITNI CILJI**
- 3 ZGRADBA IN VREDNOTENJE IZPITA**
 - 3.1 Zgradba izpita**
 - 3.1.1 Pisni izpit**
 - 3.1.2 Ustni izpit**
 - 3.2 Oblike in načini ocenjevanja**
- 4 ZNANJA IN KOMPETENCE, KI SE PREVERJAJO NA POSAMEZNI RAVNI ZAHTEVNOSTI**
- 5 TIPI NALOG, PRIMERI IZPITNIH VPRAŠANJ IN PRIMERI OCENJEVANJA**
 - 5.1 Pisni izpit**
 - 5.1.1 1. del**
 - 5.1.2 2. del**
 - 5.2 Ustni izpit**
- 6 PRILAGODITVE ZA KANDIDATE S POSEBNIMI POTREBAMI**

1 UVOD

Predmetni izpitni katalog Gospodarstvo je podlaga za izpit iz drugega predmeta poklicne mature. Namenjen je kandidatom, ki so poklicne kompetence usvojili pri obveznih strokovnih modulih v izobraževalnem programu Ekonomski tehnik.

Predmetni izpitni katalog vsebuje izpitne cilje ter znanja in kompetence, ki jih kandidati morajo usvojiti in jih izkazati na izpitu. Prikazani so tudi tipični primeri vprašanj oziroma nalog, ki bodo kandidatom v pomoč, ko se bodo pripravljali na izpit.

2 IZPITNI CILJI

Kandidat:

- obvlada poslovanje podjetja;
- analizira in rešuje konkretne strokovne probleme na delovnem mestu;
- obvlada slovensko strokovno terminologijo s področja gospodarstva in gospodarjenja,
- poslovno komunicira;
- izkaže inovativnost in podjetnost pri reševanju strokovnih problemov;
- izkaže naravnost k strankam.

3 ZGRADBA IN VREDNOTENJE IZPITA

3.1 Zgradba izpita

Izpit je sestavljen iz pisnega in ustnega izpita.

3.1.1 Pisni izpit

Pisni izpit sestavlja izpitna pola s prvim in drugim delom. Prvi del sestavljajo naloge izbirnega tipa, povezovanja, razvrščanja in kratkih odgovorov, drugi del pa strukturirane in računske naloge. Izpitna vprašanja oz. naloge se ocenjujejo na podlagi navodil.

Shema zgradbe pisnega izpita

Izpitna pola	Skupno število točk v izpitni poli (v točkah)	Čas reševanja (v minutah)	Dovoljeni pripomočki
1. del	20		<ul style="list-style-type: none"> • nalivno pero ali kemično pisalo • žepno računalno brez grafičnega zaslona in brez možnosti simbolnega računanja, • geotrikotnik ali ravnilo
2. del	20		
SKUPAJ	40	90	

3.1.2 Ustni izpit

Kandidat ustno odgovarja na vprašanja iz izpitnega listka. Vprašanja na ustnem izpitu zahtevajo od kandidatov več razlage. Kandidat lahko doseže največ 60 točk. Šolam priporočamo, da so na vsakem izpitnem listku tri vprašanja, lahko s podvprašanji, in sicer: eno z 15 točkami, eno z 20 točkami in eno z 25 točkami.

3.2 Oblike in načini ocenjevanja

Pri pisnem izpitu, ki traja 90 minut, kandidat lahko doseže največ 40 točk, pri ustnem izpitu pa največ 60 točk.

4 ZNANJA IN KOMPETENCE, KI SE PREVERJAJO NA POSAMEZNI RAVNI ZAHTEVNOSTI

Na izpitu iz gospodarstva se preverjajo znanja in kompetence, ki so jih kandidati pridobili pri obveznih strokovnih modulih izobraževalnega programa:

Ekonomski tehnik SSI	Ekonomski tehnik PTI	Ekonomski tehnik PT
<ul style="list-style-type: none"> • Poslovanje podjetij • Ekonomika poslovanja • Sodobno gospodarstvo 	<ul style="list-style-type: none"> • Projekti in poslovanje podjetja • Delovanje gospodarstva in ekonomika poslovanja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Poslovanje podjetij s projekti • Ekonomika • Delovanje gospodarstva

Poklicne kompetence	Znanja, spretnosti, veščine
Ustanovitev gospodarske družbe in s.p.	<ul style="list-style-type: none"> • načrtuje registracijo gospodarske družbe in s.p. • analizira primere posameznih gospodarskih družb in s.p. • primerja osebne in kapitalske družbe
Vodenje, planiranje in organiziranje podjetja	<ul style="list-style-type: none"> • razlikuje organizacijske enote in sisteme v podjetju • analizira stile vodenja • načrtuje poslovanje podjetja
Priprava prodajne pogodbe	<ul style="list-style-type: none"> • pozna vsebino in nastanek prodajne pogodbe • razloži veljavnost in sklenitev prodajne pogodbe • analizira bistvene in nebistvene sestavine prodajne pogodbe • oblikuje prodajne pogodbe in listine v blagovnem prometu • razlikuje načine in instrumente plačilnega prometa

Izvajanje nabave in prodaje izdelkov	<ul style="list-style-type: none"> • razlikuje nabavne in prodajne funkcije v vseh vrstah storitvenih in proizvodjalnih podjetij • načrtuje nabavne in prodajne procese v storitvenih in proizvodjalnih podjetjih
Oblikovanje trženjskega spleta	<ul style="list-style-type: none"> • načrtuje tržno usmeritev podjetja • razloži metode raziskave trga • razlikuje elemente trženjskega spleta
Izračunavanje kazalcev uspešnosti gospodarjenja	<ul style="list-style-type: none"> • pozna kazalce uspešnosti gospodarjenja • uporablja kazalce uspešnosti pri posameznih dogodkih
Razlikovanje gospodarskih dejavnosti in poznavanje njihovih značilnosti	<ul style="list-style-type: none"> • predstavi pomen gospodarskih dejavnosti v Sloveniji • primerja značilnosti poslovanja gospodarskih družb v različnih dejavnostih • predstavi ukrepe okoljevarstvene politike
Racionalno ravnanje, skladno z zakonitostmi sodobnega tržnega gospodarstva	<ul style="list-style-type: none"> • predstavi razloge in potek učinkovitega gospodarjenja • analizira konkurenco na različnih trgih • ovrednoti pozitivne in negativne učinke trga • analizira temeljne probleme razdelitve v svetu in Sloveniji • utemelji, zakaj je treba plačevati davke • poišče strukturo podjetij po dejavnostih, velikosti in lastnini v Sloveniji
Ravnanje, skladno s trajnostnim razvojem, in uspešno delovanje v mednarodnem okolju	<ul style="list-style-type: none"> • ob primeru pojasni razliko med rastjo in trajnostnim razvojem gospodarstva • primerja produktivnost v Sloveniji in drugih državah • argumentira vlogo države pri trajnostnem razvoju in preraščitvi dohodkov • predlaga, kaj lahko storimo za pravičnejšo globalizacijo • poišče primerjalne prednosti Slovenije pri vključevanju Slovenije v mednarodno okolje • razišče pomen Evropske unije in Evropske monetarne unije za Slovenijo

5 TIPI NALOG, PRIMERI IZPITNIH VPRAŠANJ IN PRIMERI OCENJEVANJA

5.1 Pisni izpit

5.1.1 1. del

Obkrožite črko pred pravilno rešitvijo.

1 Proizvajalec osvežilnih brezalkoholnih pijač želi raziskati trg kupcev z metodami raziskave trga. Katera od naštetih je sekundarna?

- A Anketiranje potencialnih kupcev v mreži prodajalen.
- B Degustiranje (poskus) nove osvežilne pijače s hostesami.
- C Analiziranje podatkov o prodaji nove pijače v mesečnem poročilu podjetja.
- D Opazovanje kupcev, če se ustavijo pri inovativnem stojalu z novo pijačo.

(1 točka)

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1	1	C	/

2 Kako imenujemo osebno družbo, v kateri vsi družbeniki za obveznosti družbe odgovarjajo z vsem svojim premoženjem?

- A Delniška družba
- B Družba z neomejeno odgovornostjo
- C Družba z omejeno odgovornostjo
- D Komanditna družba

(1 točka)

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2	1	B	/

Smiselno povežite stolpca tako, da v levi stolpec napišete številko pripadajoče rešitve iz desnega stolpca.

3 Smiselno povežite definicije z ustreznimi pojmi.

	Tržni segment	1	Pomeni razširitev proizvodnega oz. prodajnega programa.
	Diverzifikacija izdelkov	2	Je sistematično proučevanje dejavnikov trga, ki vplivajo na uspešnost poslovanja podjetja.
	Pozicija izdelka	3	Je homogena skupina kupcev, ki ima podobne potrebe in interese.

	Raziskava trga	4	Je skupek zaznav, vtisov in občutkov v zavesti potrošnika, ki mu jih poraja neki izdelek v primerjavi s konkurenčnimi.
--	----------------	---	--

(1 točka)

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
3	1	3,1,4,2	Za vse pravilne odgovore - 1 točka.

Določite pravilni vrstni red.

- 4 Reprodukcijski proces v gospodarstvu poteka v štirih fazah. S številkami od 1 do 4 določite pravilni vrstni red, kako si sledijo spodaj navedene faze reprodukcijskega procesa.

_____ potrošnja
 _____ proizvodnja
 _____ menjava
 _____ razdelitev

(1 točka)

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
4	1	4, 1, 3, 2	Za popolnoma pravilen vrstni red 1 točka

Odgovorite.

- 5 Uvoz sadja iz Španije organizira podjetje, ki z lastnimi prevoznimi sredstvi prepelje blago, poskrbi za natovarjanje in raztovarjanje, zavarovanje tovora med prevozom, ter druge posle potrebne za prevoz blaga.

Kako se imenuje pravna ali fizična oseba, ki opravi vse zgoraj omenjene posle?

_____.

(1 točka)

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
5	1	Špediter	/

- 6 Direktor pošlje vsako jutro po elektronski pošti naloge svojim podrejenim, doda tudi natančna navodila, kako naj jih naredijo. Ob koncu delovnega dne preveri, ali so vse naloge opravljene.

Kako se imenuje takšen stil vodenja?

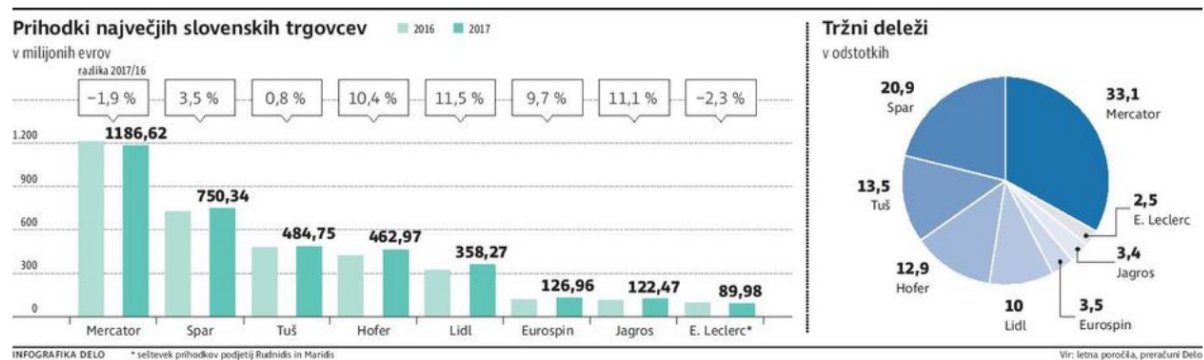
_____.

(1točka)

Naloga	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
6	1	Avtokratski	/

5.1.2 2. del

- 1 Graf prikazuje prihodke največjih slovenskih trgovcev in njihove tržne deleže. Preberite graf in odgovorite na vprašanja.

Vir: <https://svetkapitala.delo.si>, 6. 5. 2019

(4 točke)

- 1.1 Na primeru zgoraj prikazanega grafa imenujte obliko (stopnjo) konkurence, ki je značilna za prikazani trg v Sloveniji.

_____.

(1 točka)

- 1.2 Na podlagi česa ste določili obliko (stopnjo) konkurence?

_____.

(1 točka)

- 1.3 Imenujte še dve gospodarski panogi, pri katerih je mogoče zaslediti enako obliko (stopnjo) konkurence.

(1 točka)

1.4 Razložite na kakšen način si konkurirajo trgovska podjetja pri diferenciranem blagu. Navedite vsaj dva necenovna načina:

(1 točka)

Naloga 1	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
1.1	1	Oligopol.	/
1.2	1	Na trgu je manjše število podjetij z večjim tržnim deležem.	/
1.3	1	Dve od: proizvodnja naftnih derivatov, mobilnih telefonov, avtomobilov, bančništvo, zavarovalništvo, itn.	Za dva pravilna odgovora 1 točka.
1.4	1	Trgovska podjetja si konkurirajo s kakovostnim sortimentom, dodatnimi storitvami, oglaševanjem, blagovnimi znamkami, itn.	Pravilni so tudi drugi odgovori, pri katerih so navedeni drugi trženjski ukrepi trgovinskih podjetij. Za dva pravilna odgovora 1 točka.

2 Podjetje ČEVELJČEK d. o. o. izdeluje visokokakovostne čevlje po individualnem naročilu strank.

(4 točke)

2.1 S katero gospodarsko dejavnostjo se ukvarja podjetje ČEVELJČEK d. o. o. in kako lastniki družbe jamčijo za njene obveznosti?

(1 točka)

Gospodarska dejavnost:

Jamstvo družbenikov:

2.2 Podjetje Čeveljček d. o. o. bo svoje čevlje predstavilo na sejmu obutve. Naštete tri argumente, s katerimi bi prepričali svojega nadrejenega za udeležbo na sejmu, če bi delali v prodajnem oddelku tega podjetja.

(1 točka)

2.3 Podjetje Čeveljček d. o. o. je svoje čevlje začelo prodajati preko lastne spletne strani. Navedite dve prednosti in dve slabosti internetnega nakupovanja.

(1 točka)

Prednosti	Slabosti

2.4 Ali je podjetje Čeveljček d. o. o. v prejšnjem letu poslovalo ekonomično? Proizvedli in prodali so 1.200 parov škornjev po ceni 120 EUR za par škornjev, 800 parov pohodnih čevljev po ceni 150 EUR za par pohodnih čevljev ter 7.500 parov salonarjev po ceni 60 EUR za par salonarjev. V prejšnjem letu so evidentirali naslednje stroške: najemnina 10.000 EUR na mesec, letni stroški dela 360.000 EUR in materialni stroški 5,3 EUR na par čevljev letno.

Zapišite obrazec (formulo) za ekonomičnost, prikažite postopek izračuna in utemeljite ali podjetje posluje ekonomično.

(1 točka)

<p>Obrazec (formula):</p> <p>Izračun:</p>
--

Utemeljitev:

Naloga 2	Točke	Rešitev	Dodatna navodila
2.1	1	<ul style="list-style-type: none"> • sekundarna • omejena jamstvo oz. odgovornost ali samo z vloženim kapitalom 	Za pravilen odgovor 1 točka.
2.2	1	<p>Tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> • predstavitev izdelka, • promocija podjetja • izmenjava informacij in izkušenj • osebni stik s kupci, • ugotavljanje zadovoljstva • povečanje prodaje • pregled ponudbe konkurence • smernice za prihodnji razvoj panoge 	Za tri naštete odgovore 1 točka.
2.3	1	<p>Dve prednosti od:</p> <ul style="list-style-type: none"> • udobnost nakupovanja, • ni časovne omejitve nakupov 24/7, • pregled nad celotno ponudbo, • hitro prilagajanje podjetij kupcem, • nižji stroški in nižje cene. <p>Dve slabosti od:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prevare in goljufije, • vdor v zasebnost, • ni osebnega stika. 	Za dve našteti 1 točka (2 prednosti + 2 slabosti).
2.4	1	<ul style="list-style-type: none"> • ekonomičnost = prihodki / stroški = 714.000 / 530.350 = 1,35 • prihodki: P*Q = <ul style="list-style-type: none"> 1.200 * 120 = 144.000 800 * 150 = 120.000 7.500 * 60 = 450.000 <li style="border-top: 1px solid black;">9.500 714.000 • stroški: najemnina + stroški dela + materialni stroški <ul style="list-style-type: none"> 10.000 * 12 = 120.000 360.000 * 1 = 360.000 9.500 * 5,3 = 50.350 <li style="border-top: 1px solid black;">530.350 <p>Utemeljitev: Podjetje posluje ekonomično: 1. ker so prihodki so večji od stroškov ali 2. ker podjetje ustvari 1,35 EUR prihodkov na 1 € stroškov ali 3. ker je kazalec ekonomičnosti večji od 1.</p>	Za pravilni obrazec, postopek, rezultat in utemeljitev 1 točka.
Skupaj	4		

5.2 Ustni izpit

Primer izpitnega listka

1 Prodajna pogodba

1.1 Definirajte prodajno pogodbo.

1.2 Naštete pravne temelje za nastanek prodajne pogodbe in navedite, v katerih primerih veljajo .

(15 točk)

2 Primerjajte družbo z neomejeno odgovornostjo, družbo z omejeno odgovornostjo in delniško družbo po naslednjih kriterijih:

- vrsta družbe,
- ustanovitveni kapital,
- število družbenikov,
- odgovornost družbenikov.

(20 točk)

3 Podjetje Telekom Slovenije d. d. deluje na trgu mobilne telefonije. Odgovorite na sledeča vprašanja v zvezi z analizo konkurence.

3.1 Poimenujte in definirajte ter razložite značilnosti te oblike konkurence.

3.2 Kakšne vrste proizvodov lahko ponujajo ta podjetja in navedite ovire za vstop novih podjetij na ta trg.

3.3 Navedite tri primere trgov in konkretna podjetja v Sloveniji, kjer srečamo enako obliko konkurence.

3.4 Do kakšnih dogovorov lahko prihaja na tem trgu in ali so dovoljeni? O čem se podjetja dogovarjajo? Navedite tri konkretna primera.

(25 točk)

Vprašanje	Točke	Podvprašanja in rešitve	Dodatna navodila
1	15	1.1 Prodajna pogodba je soglasna izjava volje med kupcem in prodajalcem, da bosta menjala izdelek oz. storitev za denar.	3 točke za pravilno definicijo.
		1.2 Obligacijski zakonik – velja za vse pogodbe. Zakon o trgovini – ko sta kupec in prodajalec pravni osebi. Zakon o varstvu potrošnikov – kadar je kupec fizična oseba oz. potrošnik. Uzance – ustaljeni poslovni običaji (ni zakon).	Za vsak naveden pravni temelj in pojasnitev njegove veljave 3 točke. Skupaj do 12 točk.

2	20	<p>- vrsta družbe, Družba z neomejeno odgovornostjo je osebna družba, družba z omejeno odgovornostjo in delniška družba pa sta kapitalski družbi.</p>	Za vsako pravilno primerjavo po posameznem kriteriju 5 točk. Skupaj do 20 točk.
		<p>- ustanovitveni kapital, Za družbo z neomejeno odgovornostjo ni predpisanega ustanovitvenega kapitala, za družbo z omejeno odgovornostjo znaša ustanovitveni kapital 7.500 EUR, za delniško družbo pa 25.000 EUR.</p>	
		<p>- število družbenikov, Družba z neomejeno odgovornostjo mora imeti najmanj dva družbenika, družba z omejeno odgovornostjo jih ima lahko od ena do petdeset, pri delniški družbi pa je število delničarjev neomejeno.</p>	
		<p>- odgovornost družbenikov. Za obveznosti družbe odgovarja družbenik v družbi z neomejeno odgovornostjo z vsem svojim premoženjem, družbenik v družbi z omejeno odgovornostjo in delniški družbi pa le z vloženim kapitalom.</p>	
3	25	<p>3.1 Oligopol.</p>	Za pravilen odgovor 2 točki.
		Na trgu je manjše število velikih ponudnikov.	Za pravilno definicijo 2 točki.
		Za oligopol je značilno, da podjetja svoje ravnanje prilagajajo ravnanju konkurentov. Npr. če eno podjetje zniža cene, bodo to storila tudi druga podjetja. Če ponudi Telekom akcijo, bo podobno naredili tudi A1.	Za pravilen odgovor do 2 točki.
		<p>3.2 Proizvodi so lahko homogeni (kupci ne ločijo) ali diferencirani (kupci ločijo med proizvodi oz. storitvami posameznih ponudnikov). V primeru mobilne telefonije gre za razmeroma homogene storitve.</p>	Za pravilen odgovor do 3 točke.
		Za vstop novih podjetij v panogo obstajajo določene ovire: že uveljavljena podjetja, močne blagovne znamke, visok potreben kapital, posebna dovoljenja ali zakonski pogoji, itn.	Za pravilen odgovor do 4 točke.

	<p>3.3 Tri od:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bencinske črpalke (Petrol), - letalski prevozniki (Adria Airways), - ponudniki elektrike (Elektro Ljubljana), itn. 	Za vsako pravilno navedbo 1 točka. Skupaj do 3 točke.
	<p>3.4 Do kartelnih dogovorov. Kartelni dogovori niso dovoljeni.</p>	Za pravilna odgovora do 3 točke.
	Podjetja se lahko dogovarjajo o cenah, delitvi trga, skupnih ukrepih, itn.	Za vsako pravilno navedbo 1 točka. Skupaj do 3 točke.
	<p>Primeri:</p> <ul style="list-style-type: none"> - banke uvedejo enotno provizijo za dvig gotovine na bankomatu druge banke, - gradbena podjetja se dogovarjajo o cenah za državne razpise, - kabelski operaterji si razdelijo področja, kjer so prisotni, itn. 	Za vsak pravilno naveden primer 1 točka. Skupaj do 3 točke.

6 PRILAGODITVE ZA KANDIDATE S POSEBNIMI POTREBAMI

Prilagoditve za kandidate s posebnimi potrebami so navedene v Maturitetnem izpitnem katalogu.